

Risken att kraven sänks måste mötas med kvalitetsgranskning

Dagens Nyheter den 5 mars 2015

Lars Hallén och Ingemund Hägg anser att det nuvarande kvalitetsgranskningssystemet är bra och inte bör ändras, medan Fredrik Sandgren tycks anse att det inte finns något problem med kvaliteten, eller i alla fall att vi inte har visat att det finns något problem.

Det är otvetydigt att anslagssystemet ger ekonomiska incitament att sänka kraven för att bli godkänd, eftersom statsanslaget till grundutbildningen baseras på antalet studerande och antalet godkända studenter. Sandgren skriver att på den samhällsvetenskapliga fakulteten vid Uppsala universitet leder detta inte till någon press att godkänna fler studenter. Det kan säkert stämma, och så är det även på många andra håll. Men det finns också vittnesbörd om motsatsen. Risken är rimligen störst där man har störst problem att locka studenter.

Vi anser att ett anslagssystem som ger sådana incitament måste balanseras av någon form av kvalitetsgranskning. (Samma slutsats har de svenska statsmakterna dragit.) Dessutom är det önskvärt med någon form av jämförbarhet mellan betygen på olika universitet. Det system med censorer som sedan länge finns i Norge och Danmark fyller båda dessa syften, och fungerar väl. I varje kurs utnämner universitetet en extern censor (en universitetslärare i samma ämne) från ett annat lärosäte. Censorn och läraren sätter betygen i samråd, men censorn har den yttersta bestämmanderätten.

Hallén och Hägg skriver att det hittillsvarande systemet för kvalitetsgranskning (som ska avskaffas) redan är horisontellt. Vi har sett det på nära håll, och håller inte med. Utvärderingsgrupperna har tillsatts centralt, och gjort granskningen enligt centralt fastställda direktiv och kriterier. I vissa fall skulle inte en enda av gruppens medlemmar kunnat komma ifråga som censor vid den granskade utbildningen med det dansk-norska systemet, eftersom deras kompetens låg för långt från ämnet. Grundorsaken är att grupperna var nationella och skulle täcka breda områden. Så blir det med ett centralstyrt system.

Granskningen medförde också ett omfattande internt byråkratiskt arbete på institutionerna med att sammanställa olika dokument. Även det dansk-norska systemet medför extra arbete, men då inte av byråkratisk karaktär, utan direkt kopplat till undervisningen. Vi tror att detta arbete skulle upplevas som betydligt mer meningsfullt, särskilt som det skulle medföra en värdefull inblick i de kurser som ges på andra lärosäten än det egna. Det saknas oftast helt i Sverige i dag.

Johan Alvfors anser att resurserna borde tilldelas helt enligt antalet studerande, i stället för antalet godkända (i dag används en kombination). Han avvisar också helt tanken på studieavgifter.

Ett problem med att tilldela resurser enligt antalet studerande är att många anmäler sig tämligen lättvindigt, och hoppar av tidigt under kursen. Hur länge ska en student delta i undervisningen för att

berättiga till anslag? Ett sådant system inbjuder till fusk. Detta problem skulle i stort sett försvinna om man tog ut en mindre studieavgift. Då kunde man följa Alvfors förslag om resurstilldelning.

Anders Björnsson, publicist och historiker

Patrik Engellau, styrelseordförande Den Nya Valfärden

Inger Enkvist, professor i spanska, Lunds universitet

Magnus Henrekson, professor och vd, -Institutet för Näringslivsforskning

Jonas Nycander, professor vid Meteorologiska institutionen, Stockholms universitet

Gösta Walin, professor emeritus i oceanografi, Göteborgs universitet